

یلدا به معنای تولد و

کلمه قدیمی «سریانی»

است که بیشتر به عنوان یک زبان

باستانی در خاورمیانه شناخته می شود. در واقع

منظور، تولد خورشید در بلندترین شب سال است. از فردای

شب یلدا روزها بلندتر شده و انگار که خورشید از آن پس شروع

به رشد می کند و انقلاب زمستانی شروع می شود. ماجرا از

این قرار است که ما ایرانیان بهترین تقویم را داریم و در هیچ

کجای دنیا تقویمی به دقت تقویم جلالی وجود نداشته است.

روزها و ماه های ما، شمسی و صورت فلکی است و سالمان هم

از اول نوروز، از ابتدای اعتدال ربیعی شروع می شود، یعنی از

زمانی که روزها و شب ها باهم برابرند. از روزگاران باستان هم

با تولد حضرت «عیسی مسیح (ع)» مطابق بوده است که به

خاطر اشتباه هایی که در تقویم «گریگورین» پیش آمده دچار

اختلاف چهار روزه با یلدا شده است. «نول» یا تولد حضرت

«مسیح (ع)» هم تمثیلی از تولد خورشید است.

من برای اسم ارزش زیادی قائل هستم، معتقدم که آدم ها به

اسم هایشان شبیه می شوند. مثلاً من که نامم «ترانه یلدا» است

باعث شده که آدمی شاد و ترانه خوان باشم و «ترانه یلدا» یعنی

ترانه ای که ما در شب یلدا می خوانیم تا خورشیدمان متولد شود.

اگر به شعر فارسی نگاهی بیندازیم می بینیم که از ظلمات و

تاریکی بارها استفاده شده و همه در انتظار نور و روشنایی هستند.

اگر بخواهم بگویم چرا این اسم را برای من انتخاب کردند

موضوع برمی گردد به اجداد من که افرادی روشن فکر و البته شیخ

و روحانی بودند. آنها در استان فارس زندگی می کردند اما به

خاطر مشروطه به تهران می آیند و آن زمان پدر بزرگ من این

اسم را برای فامیلی اش انتخاب می کند و به ما منتقل می شود.

نام کوچکم را هم پدر و مادرم برایم انتخاب کردند. من خیلی

خوشحالم از اینکه اسم من را یلدا گذاشتند خصوصاً که در آن

ایام، کمتر از این اسم استفاده می شد و این نام مثل امروز اینقدر

رواج نداشت. در همان دوره نام هایی مثل علی خیلی زیاد بود

کافی بود تا یک علی بگویی و صد سر به سمت تو بچرخد. نام

خواهرم را هم «افسانه» گذاشتند چون شب یلدا افسانه ای با

خود به همراه دارد. تمام اسطوره ها و افسانه هایی که از انا،

کنار هم نشستن، عشق، دوستی و محبت به شب یلدا مربوط

می شود. ایرانیان از زمان باستان به این روز بها می دادند و حالت

نمادین برای آن قائل می شدند و این نمادین بودن باعث شده

است که افرادی مثل ما که این نام ها را به یکدیگر می کشیم، در

قبال آن احساس مسئولیت کنیم.

پسر خاله من که چند سال پیش به رحمت خدا رفت هم به نام

«علیرضا یلدا» یک پزشک شاخص معاصر ایران بود که در

بیمارستان امام خمینی (ره) بخش عفونی را اداره می کرد و همه

از او به خوبی و انسانیت یاد می کنند. در واقع این نام به زندگی

ما معنا داد. اسم ها خیلی مهم هستند و در این باره شعرهای

زیادی داریم. یکی از شعرهایی که از «خیمنس»، شاعری که

سال ها پیش جایزه نوبل را برده است به ذهنم خطور کرد: «نام

صریح اشیا را با من بگو/ تا دوباره من تعریف کنم هر آنچه را که

زندگی را تعریف می کند.»

به نظر من اسم به شدت مهم است و با آن می توان یک زندگی

را تعریف کرد. جالب است بگویم من شب یلدا به دنیا آمدم

و آتش زمستانی دارم. آتشی مستمر؛ همیشه شعله هایی از

انرژی و شوق زندگی در دل من وجود دارد. دیگر مثل قدیم

خانواده های پر جمعیت نداریم و جمعیت کمتر شده پس

امسال هم با وجود کرونا می توان افراد خانواده را با رعایت

پروتکل ها دور هم جمع کرد و مراسم یلدا را به جای آورد. من

مخالف ترس زیاد هستم اما خب راهکارهای مراقبت را نباید

فراموش کرد. توصیه می کنم جوان ترها در جمع

بزرگ ترها کمتر از گوشی و فضای مجازی

استفاده کنند و سعی کنند به سنت های

قدیمی دل داده و با بزرگ ترها همراه

شوند. اگر نمی توانیم به خانه بقیه

اعضای خانواده برویم از دور با آنها

ارتباط برقرار کنیم و زنجیره محبت را

قطع نکنیم. ■

زندگی شناسنامه ای با یلدا

← ترانه یلدا از طراحان طرح جامع تهران و دانش آموخته دکتری معماری و

شهرسازی از دانشگاه پلی تکنیک تورین و دانشگاه پاریس است.

او چهره ای سیاسی نبوده ولی برای حضور در پنجمین دوره شورای شهر تهران،

اعلام آمادگی کرد. او در این یادداشت از رابطه نام خود با یلدا گفته است.

